Ч. 123. (622.). Львів, неділя дня 10. червня 1917. Рік III.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 10 сот.
На провінції 12 сот.
В занятих територіях 4 коп.

Політична, економічно-суспільна й літературна часопись. (Редакція: Руська ч. 3).

Виходить що дня рано крім понеділка.

Умови передплати у Львові:	
На рік	24·— К.
„ півроку	12·— „
„ чверть року	6·— „
„ місяць	2·40 „

В краю і державі:	
На рік	32·— К.
„ півроку	16·— „
„ чверть року	8·— „
„ місяць	2·70 „

За границю:	
В Німеччині	37 мар.
В Америці	11 дол.
В инших державах	34 фр.

Справа шкільництва на Україні.

Підготованя до націоналізації школи на Україні, які відбувають ся тепер в її столиці в висшій мірі інтересні не лише тому, що справа національного шкільництва є важною сама по собі, а і тому, що се є перший великий практичний крок до українізації народнього життя.

Російській мові в школах України завдано перший тяжкий удар, але мова пануючої нації лишаєть ся ще поки що майже непорушна в церкві, в державних і громадських інституціях на почті, зелізницях і т. д. Про конкретні заходи в напрямі заведеня в них української мови покищо нема мови. Якої тяжкої боротьби коштувати ме Українців націоналізувати цілий державно-громадський апарат на Україні, покаже найкраще те, як запекло боронять російські централісти при допомозі українських зрадників свій „стан посіданя" в українськім шкільництві. Правда, ролі борців змінили ся — Українці перейшли від оборони до нападу, але віковий угнїт старого правительства позиції російськ[illegible] кріпости.

Дня 10. мая в Київі відбули ся збори педагогів і представників комітетів батьків у Київі, на яких учитель Смирнов між иньшим заявив: ми, Великоруси, почуваємо себе тут, як жиди поза межами осілости". То не зле, розуміть ся, що Росіяне нарешті перестали почувати себе на Україні панами у власній хаті, але се на жаль зовсім не перешкаджає їм завзято боронити здобуті на чужій землі позиції. Головний референт згаданих зборів, — Чаговець запропонував замість українізації школи лише українознавство, Учитель Ярошевський „тоже малорос" запропонував вислати до Петрограду телеграму з заявою, що в Київі є люди, які люблять культуру великої Росії. Збори постановили вислати до міністра просвіти Мануїлова телеграму про те, „що тепер середня школа повинна заховати свій основний загально-російський характер з бажаним в ній курсом українознавства". При чім про сю „бажаність" повинні б рішати по думці централістів не лише батьки а і ученики, які кождий „необовязковий" предмет будуть вважати небажаним. Що централісти на Україні підшивають ся під найбільш ліберальні кличі зрозуміло вже з тої причини що, державна власть тепер є в руках демократів.

Справі заведеня науки в українській мові в низших народніх школах була присвячена дводнева нарада в Київі, в якій взяли участь урядники наукового округа, місцеві громадянські діячі, директори народніх шкіл та декілько учителів. На сих зборах виступили знов деякі російські централісти, стараючись, коли не цілком ударемнити українізацію народньої школи, то принаймні затримати її на можливо довший час, розуміть ся, знов таки під найбільш „демократичними" і „культурними" позорами. Якийсь Ф. Николайчик гадає наприклад, „що при рішеню справи про заведене української мови неможна опирати ся на народніх учителів", які, додамо, ще при старім правительстві показали свою національну свідомість, але радить „рахувати ся з етнографічним складом чотирьох північних повітів Чернигівської губернії і з числом жидівського та польського населеня даної місцевости". Словом, в боротьбі проти української школи російські централісти хочуть змобілізувати не лише московські островки на півночи Чернигівщини, а і польські та жидівські меншости. А один з таких російських кольоністів окружний інспектор Й. Коблов, мав навіть нахабну отвертість заявити, що назвиска „український нарід та українська мова" не відповідають характеру краю, який треба називати „південною Русю" (!).

Одним з дуже часто уживаних арґументів проти скоршої українізації школи є те, що українська мова ще нібито не досить вироблена, щоб бути викладовою мовою в міських та середніх школах, сї арґументи лучать звичайно з протестами проти можливости уживати в школї галицьку (!?!) мову. „щоб не відтрутити український нарід від школи", — як „доброзичливо" заявляють панове „общероси". А панок Чаговець напр. жадає навіть, щоб Українці ранійше виробили собі якусь українську мову російської орієнтації", а потім вже заводили її в школі. Але добрі поради ворогів треба розуміти навідворот; змаганя російських „культуртреґерів" на Україні розбити національно-культурне співробітництво галицьких та російських Українців, та віддати перших під польський, а других під російський вплив занадто очевидні, щоб їх не помітили свідомі Українці. На перше балакане про „галицьку" мову гідну відповідь дав на нарадах І. Стешенко заявляючи, що не літературна українська, а російська викладова мова може бути страхопудом в школі.

Своїми [illegible] против поганої націоналізації школи на Україні, централісти лише збільшують запал Українців в боротьбі за цілковите зукраїнізоване публичного житя. Виборовши не зважаючи на всі викрути Росіян собі призначене права на власну школу, Українці здобули собі безперечно важну позицію для дальшої боротьби, бо допущене української мови в школи без допущеня її в державних і громадських інституціях булоб такою нісенітницею, яку довший час не змоглиб боронити і російські националісти.

Тайний російсько-румунський договір.

Російський дневник „День" оголошує зміст тайного договору, заключеного між Росією а Румунією, силою котрого Румунія прилучила ся до коаліції і взяла участь в війні. Переговори в тій справі вели ся вже від р. 1914 і з російського боку вів їх насамперед Сазонов, а відтак Штірмер. По румунській стороні виступав головно Братіяну. Румунія жадала від коаліції признаня їй Буковини, цілого Семигороду, Банату і нової границі від сторони Болгарії так, щоби нею були обняті міста Варна і Шумля. Росія хотіла для себе задержати Чернівці, але супроти енерґічного протесту з боку Братіяну уступила. Румунія домагала ся дальше запоруки, що наведені области дістане навіть тоді, коли в часі мирових переговорів не будуть обсаджені ані через Росію, ані через Румунію, як також, колиби одна з воюючих сторін заключила окремий мир. Зате російське міністерство заграничних справ домагало ся, щоби Румунія дала запоруку пошанованя справ Сербів в Банаті. Братіяну відповів на те жадане відмовно. Переговори проволікали ся дуже довго. Врешті під французьким впливом російське правительство взяло назад свої домаганя що до Сербів. В справі участи в мировій конференції запевнено Румунії великодержавне становиско. Будучі румунські представництва в державах коаліції мають ся змінити з посольств на амбасади. Помимо тих всяких обітниць уміла Румунія дуже довго проволікати оконечне підписане тайного договору. Дня 14. серпня Росія виступила супроти Братіяну з упімненем, щоби поспішив ся, бо дуже важна річ для операції Брусілова знати, яке остаточно займе Румунія становиско. Те упімнене повторено в рішучий спосіб слідуючого дня, а 17. серпня Румунія підписала договір. Формальне полагоджене справи слідувало дня 22. серпня. Осередні держави робили всьо, щоби повздержати Румунію від того кроку. Помимо того вона виповіла війну.

Російський дневник звертає увагу, що Румунія хотіла свою область майже подвоїти. Території жадані нею замешкалі переважно Українцями, Сербами і Болгарами. „День" підносить, що супроти того договору Румунія є нині жертвою своєї власної легкодушности, жертвою з власної вини.

Реформа реґуляміну в палаті панів.

ВІДЕНЬ. Сторонництво середини і сторонництво конституційне палати панів відбули вчера засіданя, щоби заняти становисько в справі реформи реґуляміну і внесень ухвалених до тої предлоги палатою послів. В сторонництві середини рішено поступати згідно з конституційним сторонництвом. На нинішнім засіданю палати панів мають ся предлогу реформи реґуляміну переказати осібній комісії для переведеня вступних нарад.

Новий угорський премієр.

БУДАПЕШТ. (Уг. К. Б.) Як довідуємо ся, поручив цісар ґр. Маврикієви Естергази місію утвореня кабінету.

БУДАПЕШТ. (Ткб.) Десиґнований президент міністрів гр. Маврикій Естергази відбув вечером кілька конференцій з політичними особами, м. ин. з ґр. Войтіхом Апоні. Конференції сї відносили ся до утвореня кабінету.

БУДАПЕШТ 8. червня. (Ткб.) Цісар прибув тут нинї рано. Людність повитала монарха оваційно. Перед полуднем цісар приняв Маврикія ґр. Естергази. Теодора Батіянія, Стефана Бетлена, бар. Людвика Ляնґа і ґр. Белю Шеренія на окремих авдієнціях.

Зачувати, що формальне уступлене президента Палати послів Беетія, який захорував, є порішене.

БУДАПЕШТ. (Ткб.) Цісар приняв нинї перед полуднем ґр. Андрасія і Апонія, а пополудни б. президента міністрів Векерле, президента міністрів ґр. Тісу, б. президента міністрів Люкача та будапештенського бурмістра Барчія і посла Берчевічія.

БУДАПЕШТ. (Ткб.) Цісар приняв пополудни вдруге на особливій авдієнції ґр. Маврикія Естергази.

БУДАПЕШТ. (Ткб.) Бан гр. Шкерлече вручив нинї пополудни цісареви просьбу о димісію. Цісар приняв димісію.

На стрічу Митрополитови.

(З пережитого).

Тяжкі хвилі воєнної тривоги переживав наш народ і зокрема українська громада у Львові в останних днях серпня і перших днях вересня 1914 р. Ніхто не надіяв ся так наглого і несподіваного обороту; гроза воєнна надтягала що раз близше, самопевність і рожеві надії розвіяли ся, а розчароване і зневіра огортали серця.

В неділю 30 серпня досвіта виїхали власти, а вслід за ними утікали на захід всі, хто мав спромогу дістати ся на дворець. Наші передові люди опустили Львів, українська громада полишила ся без провідників і переживала тяжкі хвилі трівожної непевности. Один Митрополит мимо просьб і осторог не виїхав, зістав на свому високому становищи; добрий пастир не лишає свого стада і своєї церкви в хвилях тривоги і небезпеки. Се додавало всім духа бодрости і відваги; на святоюрську гору звертали ся очи української громади і там шукали проводу і охорони. Вістка про вивезене Митрополита до Бібрки зараз першого дня в ночи по вступленю російських військ поразила всіх, його поворот другого дня вправді ободрив на ново, та жура і обава не уступали.

Наші часописи і народно-культурне житє припинено насильно „приказами“, церков стала тепер головним заборолом нашого релїґійного і народного житя.

Вивезенє до Бібрки було лишень заповідю тих грізних хмар, що збирали ся над головою нашого Архипастиря і нашої Церкви. Зараз в перших днях появили ся у Львові назад при своїй роботї наймити царсько-церковної охрани, що стояли під покровом і приказами еп. Евлогія і ґр. В. Бобринського з Дудикевичем во главі. Всіж ми знали, яким духом ненависти палали до нашого Митрополита „Прикарпатская Русь“ і „Słowo polskie“.

Зі заходу доходив що раз голоснійше гук армат, в декого віджиєзла надія, що наші відобють Львів і повернуть, та враз росла і обава: що вороги уступаючи, вивезуть Митрополита до Росії.

В тих тяжких днях стрінув ся я в міськім городі з покійним нині ветераном і батьком радикальної партії б. п. М. Павликом. Мимо антицерковних переконань і поглядів він відносив ся все з глубокою пошаною до Митрополита Шептицького. Був вельми пригноблений і зовсім розбитий душею. Він підписав маніфест проти Росії, міг сподівати ся, що царські власти йому се відплатять, та жура не о себе гнобила його; він бояв ся, щоби наша народна праця марно не пропала, щоби не вивезли Митрополита Шептицького, котрий стільки зробив для нашого культурного розвою.

З Павликом знали ся ми від давна, близько від 40 літ і шанували свої переконаня. Серед щирої розмови звернув ся я до него: „Скажіть мені, чи признаєте нині, який вплив має Церков в житю народа?“ Слези виступили на очах сего правого, щирого і доброго чоловіка і він зворушеним голосом промовив: „Признаю, признаю, дивіть, всі наші проводирі потікали, а Шептицький лишив ся, не кинув ні Церкви, ні народа, при таких архиреях Церков має велике значінє в житю народа“. Сі слова Покійного говорять самі про себе і поясняють чому наше сьвященство не відмовило ся від участи в його похоронах (і чому як кажуть — Покійний бажав, щоби йому листа Митрополита Шептицького покладено до трумни). Най вони будуть відповідю тим, що по смерти заживали память праведника, радикала.

В суботу замовкли армати і ся побоєва тишина ще більше вражала ніж кількоденевний рев армат. В неділю 13. вересня при архиєрейській Службі Божій виголосив Впр. Митрополит проповідь про вибір нового Голови св. католицької Церкви і пояснив основи і значінє кат. Церкви. Слухали її пильно і вірні і присутні російські офіцири і салдати. Хто чув сю проповідь, виходив ободрений духом, укріплений у вірі, спір про слова „православний“ чи „правовірний“ був для него надто дрібний і безпредметовий, бо зрозумів ясно, в чім полягає вселенність і апостольська сила св. кат. Церкви, зрозумів вповні слова Спасителя: „Созижду церков і врата адова не одоліють її, бо вона построєна на непоружимій скалї і царить з віруючих серцях“.

По Службі Божій горнули ся вірні до свого Архипастира, проводили до його палати. Та се була тоді вже остання архиєрейська Служба Божа.

Другого дня інтерновано нашого Митрополита, зносини з вірними були перервані. В митрополичій палаті кватирували офіцири російської жандармерії зі салдатами, важко і прикро ставало на души, а в пару днів в памятну пятницю 18. вересня перед полуднем вивезено вже Митрополита до Росії. Звичайним практикованим порядком царського уряду не дано навіть можности приготовити ся до тяжкої, далекої дороги, не мов нароком тихо і несподівано, ніхто й не сподівав ся, а богато з близьких і не догадували ся, чого військові автомобілї заїхали рано перед сьвятоюрську палату, тож і не богато могло віддати Архипастиреви прощальний поклін при його вивезеню на заточене в томлячу і довгу російську неволю.

Еп. Евлогій і російські націоналісти з гуртком своїх галицьких наймитів-запроданців ликували у своїх орґанах.

Їм здавало ся, що по думці слів: „Поражу пастиря і розбіжуть ся овци“, буде тепер легко при помочи пособій і жандармів знищити унію і насадити православіє в Галичині, та перечислили ся у своїх рахунках. Вправді найшли ся запродані одиниці відступники, виродні виїмки серед духовенства і шаленої обаламученої части народа, які все і всюди у кождого народа знайдуть ся — у нас тим менше можсему дивувати ся, що політичний інтерес наших непрошених опікунів і ріжних впливових партій змагав все до пониженя унії і гр.-кат. Церкви, а довгі роки пособляв навіть царе- і православній аґітації запроданих одиниць аґітаторів („Trochę prawosławja nie zaszkodzi“ писав жеж „Dziennik Polski“) та за виїмком сих виродних одиниць увесь загал духовенства і народа перетривав огневу пробу і серед гонень і переслідованя зберіг і оборонив святу католицьку віру і церков перед ворожим напором. Найшли ся вправді і малодухи, які думаючи, що наша Церков засуджена вже на знищене і загибіль, опустили гр.-кат. Церков і легкодушно зміняли батьківський гр.-кат. обряд, знаходячи поміч і заохоту в тих кругах, для котрих хоч і католиків не істнує конкордія і декрети св. Апостольської Столиці, та за те загал вірних в тих тяжких хвилях ще більше і щирійше привязав ся до своєї кат. віри і обряду і тим більше навчив ся вповні цінити і дорожити своєю Церквою і богато незіруючих і байдужих дотепер поклонило ся перед її божественним і народним авторитетом.

Для нашої гр. кат. Церкви і духовенства, а ще по вивезеню Митрополита, почала ся доба лютого гоненя і переслідованя, а документи мартирольоґії нашої русь. кат. Церкви серед тої на дві сторони „визвольної“ війни заповнили ся новими численими, нераз скровавленими картинами подій, волїючих до Господа о Божий суд і правду Божу для покривджених. Що наш народ і духовенство витерпіли серед тої сьвітової военної пожежі, се ніколи не затертими буквами буде записане на скрижалях історії, що по правді розкаже про них світови і далеким грядучим поколіням і їх серця зжахнуть ся при сих страшних а правдивих картинах Дантейського пекла…

З вивезенем Митрополита забракло проводу і авторітету в церковних справах, не було кому упімнути се о кривду і права нашої кат. Церкви. Адміністратор архидиецезії — се була не легка задача — був безсильний супроти зарядженнь генерал губернатора і еп. Евлогія.

Перемиский епископ Константин Чехович серед терпінь і прикростий коротав решту своїх днів, відтятий від світа в перемиській твердині і на весну 1915 р. віддав Богу свого праведного духа під сторожею російських караулів.

Зносини ординаріятів з духовенством і вірними були вельми утруднені. — Народ і духовенство мимоволї полишені собі: До того ряди нашого духовеньства дуже і дійм3ючо проріділи ся. Декотрі виїхали на захід перед ворожою навалою, иньших евакуовано або увязнено; богато сіл і парохій полишили ся без священиків, без духовної опіки і обслуги, там російські власти впроваджували зараз своїх батюшек і не допускали наших священиків, ані тих, що вертали, ані нераз новопризначених.

Священики, що остали, найшли ся в тяжкім положеню приготовані на то, що і їх можуть кождої хвилї арештувати і вивезти в глубину Росії. Митрополит впав перший жертвою, — за ним пішли другі священики, вже в початках вивезено їх не трохи, а далї не минав ні тиждень ні день, щоби когось з посеред нашого духовенства не запроторено до тюрми і не вивезено, а не один мусів перебраний скитати ся без дому і хати, щоби не попасти в руки стежачої за ним російської охрани і жандармерії, підчас коли їх жінки і діти тулили ся голодні в комірнім у добрих людий по сільських хатах. А скілько то наших священиків враз зі своїми визначними парохіянами на весну 1915 р. цілими тижнями ховали ся о голоді по лісах, щоби їх при відвороті не забрано на силу до Росії.

Ю. Стефанович.

(Кінець буде).

Війна.

Участь Америки в війнї.

ЛЬОНДОН. Американський ґенерал Parsching прибув зі штабом до Liverpolу.

Анґлійське правительство супроти конференції в Штокгольмі.

ЛЬОНДОН. В палатї громад Роберт Цециль сказав, що правительство видасть пашпорти представникам меншости і більшости анґлійських робітників на їх просьбу, але в припущеню, що ті, котрі їх дістають, не візьмуть участи в міждержавнім зїзді в Штокгольмі, ані не увійдуть в безпосереднє порозуміня з підданими ворожих країв в Штокгольмі, або деинде будь инде.

За независимість Альбанії.

БЕРЛІН. (Ткб). Оголошене независимости Альбанії через Італію є цілковито несподівано для Франції. Здаєть ся що французька цензура не позволила оголосити тої відомости через якийсь час. Тепер появили ся в французькій пресї перші відомости про те, після котрих оголошенє независимости Альбанії має значінє тільки провізоричне, бо оконечне уладнанє тої справи наступить в часї мирових переговорів.

Аґрарні розрухи в Росії.

ШТОКГОЛЬМ. З Кишенева доносять: Аґрарні розрухи в сороцькім повіті приймають застрашаючі розміри. Приходить до формальних борб між селянами о заорюванє чужих ґрунтів. В Миколаєві і Херсоні палять ся склади пресованого сіна, як здаєть ся, підпаленого невідомими виновниками. Тим чином в Миколаєві згоріло 4000 ваґонів сіна.

Успіхи підводних суден.

БЕРЛІН. (Ткб). Урядово оголошують: В каналї і на Атлянтійськім океанї затопили підводні судна кораблї загальної поємности 20.500 тон брутто.

РОТЕРДАМ. (Ткб) Пароплав Skarpson (1716 тон) наплив на міну і затонув.

НОВИНКИ.

— **До заборони кирилиці.** В нашій редакції є полева картка вояка, яку дня 16. мая с. р. завернула почта в Nadtar на Угорщині, з дописcomposition: „Cyrillische Schrift unzulässig“.

Як би там справа з забороною кирилиці на Угорщині не стояла, все-ж таки лист жовніра в рідній мові до своїх підчас війни, коли він наставляє свою груд також в обороні Угорщини, повинен би стрінути ся з більшою вирозумілістю і в тім дусі звертаємо ся до Укр. Парляментарної Репрезентації, щоби в сій справі поробила у міродатних чинників відповідні заходи.

— **Товариство українських наукових викладів ім. П. Могили.** В неділю дня 10. с. м, відбуде ся в малій салі Музичного Інституту ім. М Лисенка виклад п. дра Дениса Лукіяновича про „Жовнярські думи“ Федьковича, а п. Єльський виголосить кілька дум буковинського кобзаря. Початок точно о год. 1/24-ої по пол.

— **Шевченкове сьвято в Ременові** Щоби чужинців познакомити з нашим житєм і просвітним рухом по селах, устроїла дня 20, мая с. р. читальня „Просвіти“ в Ременові в своїй просторій салї вечер в честь Т. Шевченка. Виголошено 2 промови в українській і німецькій мові про значінє Шевченка для України (П, Шеретило і о. Іванець iunior). Дівчата під умілою управою Пп. Козаківних, місцевих учительок відспівали богато народних пісень, а вивязали ся з сего знаменито. З трьох декламацій виголосила одну по німецьки дуже удачно сільська дівчина Мелянія Сушко. 4 точки, а то 2 хори і 2 соля виконави Італійці, яких взірцево викінчені продукції дуже припали до вподоби і нашим людям. Солістам акомпанїювали також Італійці-мандолїністи. які надто продукціями прегарних народних італійських пісень виповнили антракти. Уладженем і прикрасою салї зеленю, вінцями, фестонами і лямпіонами заняв ся місцевий військовий командант. Крім місцевої і замісцевої інтелїґенції явили ся на салї всі місцеві офіцири.

Про незвичайний успіх сьвяточного вечера свідчить се, що на загальне жаданє повторено його дня 24. мая а чистого доходу на ранених і хорих стрільців в захисті У. С. С у Львові було 290 кор. — І.

— **Руська ремісничa і промислова бурса у Львові.** Отсим подаємо до відома інтересованим, що постановилисьмо поновно відкрити „Ремісничу і промислову бурсу“ у Львові.

Бажаючі умістити своїх синів згл. поручників в нашій бурсі, мають зголосити ся письменно на руки підписаного голови Товариства з долученем метрики і шкільного свідоцтва з послідного шкільного півроку, як також заподати, якого ремесла хоче зголошений вчити ся і кілько будуть платити за удержанє в бурсі. Надміняємо, що при принятю на науку ремесла, жадає ся що найменьше увінчених 14 років житя. — За Раду Товариства „Руська ремісничa і промислова бурса“. Голова: Василь Нагірний. Член Ради: о. Василь Лиско.

— **Шкільні вісти.**

Приватні іспити в чотирокласовій жіночій школі виділовій і учительській жіночій семінарії У. П. Т. у Львові (ул. Мохнацького ч. 12) відбудуть ся в пятницю 22 червня с. р. а вступні іспити в тих 3 школах по вакаціях в четвер, дня 6. вересня. До іспиту треба принести метрику уродженя, зглядно й послідне шкільне свідоцтво.

Вступні іспити на перший рік учит. семинарії відбудуть ся дня 28. червня, а по вакаціях 4. вересня. До сего іспиту могуть зголосити ся учениці, що мають найменше 15 літ житя і відомости яких є обняті науковим пляном трекласової виділової школи.

До іспиту треба принести метрику уродженя, послідне шкільне свідоцтво, свідоцтво фізичного уздібненя, виставлене на бляннеті державним лікарем (фізиком). О таке свідоцтво можна постаратись аж у Львові, бо звичайно на провінції не мають лікарі дотичних бланкетів.

Мимо пороженої товариство не підносить оплати за науку як се вчинили всі инші приватні школи, щоби дати можність навіть менше заможним ученицям, користати з науки в рідній школі, якій наша жертволюбива суспільність не дасть упасти.

— **Смерть летуна.** Віденські дневники доносять, що летун поручник Ернест бар. Пленер, син президента найвисшої обрахункової палати поляг геройською смертю.

— **Загальне вивласнене в Росії?** „Voss. Ztg. доносить з Цюріху: Як пишуть з Петрограду, конституанта ухвалить вивласнене апанажів, дібр монастирських і приватної власности в користь робітничого населеня. З того приводу видано правительственний розпорядок, який заборонює купувати, продавати і видержавлювати недвижимости.

— **Ухвалене внесеня дра Франти.** Трете з ряду засіданє посольської палати покінчило ся принятем внесенем дра Франти в третім читаню, а тимсамим рівноуправнене всіх народних мов в монархії дістає законну форму, якої доси в сій державі не було. В третім читаню принято новий реґулямін палати голосами всіх Славян, Італійців, Румунів, а також німецьких християнських суспільників, німецьких соціялістів і лібералів так, що проти устави голосували тільки німецькі націоналісти. — Тепер отже буде вільно кождому послови виголошувати в парламенті бесіду в його рідній мові, а ся його бесіда увійде в дословнім німецькім переkладі до головного, а в оригінальнім виді до додаткового протоколу нарад палати.

— **Скілько вийшло розпорядків на основі § 14?** Після протоколу першого засіданя посольської палати видало австрійське правительство протягом трех літ світової війни загалом 173 розпорядків на основі § 14. З тих 173 розпорядків понад 60 прц., бо аж 124 відносить ся до справ фінансової державної господарки.

— **Зударенє двох підводних суден під водою.** Розвій военної техніки останними часами довів нерідко до приключень, які в передвоєнних часах як теми до фантастичної повісти доказувалиби силу уяви автора. Такі ефектовні епізоди, як воздушний корабель або літак задержує пароходи, перешукує їх, конфіскує і як добичу відводить до своєї пристани, не належать нині до рідкостий. Бували також випадки, що підводне судно, занурене, атакувало і топило підводне судно, яке плило по поверхни. Однак як неможливість уважало ся, щоби два підводні судна зударили ся з собою під водою, бож великі простори моря і свобода підводних шляхів, імовірність такого зудареня майже цілковито усували. А однак і те стало ся останними часами.

Про такий випадок містять берлінські часописи такі подробиці:

Дня 19. цвітня с. р. одно з наших підводних суден, в часі своєї виправи в анґлійськім каналі, пливучи під водою, зударило ся з анґлійським підводним судном, котре імовірно спочиваючи на дні моря і почувши, що пливе наше судно, почало ладити ся, щоби випливти. Анґлійське судно, коли счіпило ся з нашим судном, опорожнило свої резервоари з води і і поспішно пішло в гору. Рівночасно витягнуло з собою і наше судно, котре на нього наїхало. На поверхни моря німецьке судно зісунуло ся з анґлійського і здовж нього опало на воду, при чім однак перед судна опирав ся ще на вежі анґлійського судна, що мало ч. 35 або 55 і було означене анґлійською военною фльотою.

Тепер оба судна пустили в рух свої машини. Зараз розлучили ся, причім дав ся відчути удар анґлійської розгонової труби о передну глибинну керму нашого судна. Коли анґлійське судно віддалило ся від нас на яких 50 метрів, скоро занурило ся. Між тим наше судно занурило ся також, щоби приступити до атаку' але анґлійського судна вже не доглянуло. Наше судно вийшло зовсім ціло з того незвичайного зудареня. Чи анґлійське судно не потерпіло яких ушкоджень, не відомо.

— **Українські часописи на закордонній Україні.** На закордонній Україні виходять отсі українські часописи:

„Нова Рада“ виходить з 25. марта що дня. Редактор А. Ніковський. Видавець: „Товариство для підмоги літературі, науці і штуці“. Київ.

„Робітнича Ґазета“, центральний орґан У. С. Д. Р. П. Редактор В. Винниченко. Виходить з 30. марта щодня. Київ.

„Народна Воля“, виходить що дня з 30. цвітня. Редактор М. Ковалевський. Київ.

„Літературно-Науковий Вістник“, місячник літератури, науки і громадського житя. Київ.

„Жіночий Вістник“. Редакційна комісія „Українського Жіночого Союза“ приступає до видаваня щотижневого орґану „Союза“ під назвою „Жіночий Вістник“. Перше число „Жіночого Вістника“ вийде в половині червня. Метою „Жіночого Вістника“ буде координація жіночої громадянської праці для добра України; хто надієть ся в сім журналі найти які небудь чисто феміністичні, суфражетські тенденції, нехай не передплачує „Жіночий Вістник“, бо в нім сеї поживи не знайде. Київ.

„Шлях“. Вістник літератури, мистецтва та громадського житя. Редактор-видавець: Хв. Коломийченко. Місячник. Москва.

„Київська Земська Ґазета“. Видане київського ґуберніяльного Земства. Редакція: Член управи В. Прокопович та зав. ред. Б. Дорошкевич.

„Вісти київського ґуберніяльного Виконавчого Комітету“. При ґуберніяльнім комісарі Тимчасового Уряду.

„Комашня“, видане київського Союза установ дрібного кредиту. Редактор Ф. Матушевський. Київ.

„Театральні Вісти“, орґан українського театрального орґанізаційного комітету. Виходить що тижня. Київ.

„Стерно“, вістник київського українського студентства. Київ.

„Боротьба“, орґан центрального Комітету української П. С. Р. Виходить раз на тиждень. Київ.

„Рідне Слово“. Видає харківський орґанізаційний Комітет. Виходить що-тижня. Харків.

„Каменяр“, орґан учеників середних шкіл м. Київа.

„Вістник Товариства „Просвіта“ у Катеринославі.

„Українське Слово“. Видане Одеського українського керовничого Комітету. Редактор В. Чеховський. Одеса.

„Народні Бажаня“. Видає ольгопільського відділу Союза подільських Українців. Ольгополь. Под. ґуб.

„Звенигородська Зоря“. Виходить що дня з 1. мая. Редактор І. Пищеленко. Видає Звенигородська земська Управа. Звенигородка, Київська ґуб.

„Вільна Україна“. Виходить що-тижня. Редактор В. Камінський. Видає Союз українських автономістів-федералістів в Умані.

„Чорноморська Рада“. Виходить що тижня. За редакцію відповідає Пр. Воронін. Видає Чорноморська Рада“. Новоросійск.

„Степ“. Періодичне видане українського товариства „Просвіта“ у Павлограді.

ОПОВІСТКИ.

Неділя, дня 10. червня 1917.

Нині: 10. червня гр.-кат. Суб. зад. Никити, римо-кат. Малґожати.

Завтра: 11. червня гр.-кат. Теодозії, римо-кат. Варвари.

○ Львівський Український Народний Театр тов. „Бесіда“ у Львові під управою К. Рубчакової. Саля „Т-ва ім. М. Лисенка“ при ул. Шашкевича ч. 5.

В неділю, дня 10. червня 1917 замість заповідженої драми на 5 дій Галясевича п. з. „Циганка Аза“, відбуде ся задля непредвиджених перешкод „Безталанна“ драма на 5 дій Карпенка Карого. — Дирекція.

○ Український Краєвий Комітет помочи для виселенців у Львові повідомляє, що засідане членів секції покріпляючої стації відбуде ся в понеділок 11. с. м. о годині 5 по полудни в сали Ставропиґійського Інститута.

Конґрес селян.

ПЕТРОГРАД. (П. А.) Конґрес селянських делеґатів приняв резолюцію, в котрій сказано, що селяни прямують до справедливого мира без понижаючих анексій і без відшкодовань, з правом для кождого народа рішати про себе.

Міжнародні відносини і міждержавні трактати повинні бути предкладані контролі інтересованих народів.

Спори має залагоджувати міжнародний суд, а не ужите сили. Конґрес відкидає думку окремого мира і апелює до селян всіх держав, щоби приневолили правительства до виреченя ся територіяльних здобутків і контрибуції. Конґрес вважає за свій обовязок боронити енерґічно краю без огляду на жертви та побільшити силу війська.

Вкінци взиває конґрес армію, щоби піддала ся вільній дисципліні і боронила революційної Росії.

Керенський зарядив, щоби резолюція подана була до відома цілої армії і маринарки.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 9. червня

На східнім фронті:

В арпатахК лісних і у східній Галичині місцями значнійші сутички. Крім того гарматний огонь.

На Італійськім фронті:

Нид Сочею не зайшло нічо особливого. На високорівні семи громад триває далі гарматна борба о змінній силї. Діл спричинений вибухом неприятельських мін, військо наше в борбі на ручні ґранати оборонило проти італійських наступів.

На південно-східнім фронті:

Не було зміни.

Шеф Ґенерального Штабу.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

Західний фронт:

Фронт пільного маршалка ба-

варського наслідн. престола Рупрехта:

Вздовж Ізери лише місцями значна гарматна діяльність. На наші становища на схід від Wytschaete і Messines від південної сторони знов спрямований був сильний, нищачий огонь. В протягу дня неприятель під вражінєм важких втрат, які потерпіли десять наступаючих дивізій після зізнань полонених — не обновив великих наступів. Вислано лише австральські війська в огонь до безуспішного наступу на схід від Messines. У вечірній порі на обох берегах каналу Izera—Comines і в низині Dovet виявзали ся нові бої, безуспішні для неприятеля. Від каналу La Basse аж до потока Sainsee боєва діяльність вечером також була сильнійша. Нічні наступи на північний схід від Vermelles, на південь від Loos і на схід від Croisilles відперто. Значні сили увів неприятель в бій в кількох наступах на південний захід і на південь від Lens.

В завзятих, нічних боях на обох берегах потока Souches як також між гостинцями ведучими з Givenchy до Avions і з Vimy, до Mericourt, гесські і шлеські полки сильними протинаступами відперли неприятеля, котрий в кількох місцях був вдер ся до наших ровів. Становиша наші цілі лишились в наших руках.

Фронт пруського наслідника престола:

По сильнім, огневім приготованю французькі наступаючі війська в ночи рушили наперед на Chemin des Dames, коло Braye і Cerny. Відперто їх огнем, котрий вечером був сильнійший також в иньших відтинках фронту над Aisn і в Шампанії.

Фронт князя Альбрехта віртембергського:

Положенє не змінило ся. Зі східного і македонського фронту крім звичайних сутичок не донесено о важнійших подіях.

Перший генеральний кватирмайстер Людендорф.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

Видає і відвічає за ред.: Др. Сидір Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська